

21.4.2021

VN/8233/2021

Kansallisen kemikaaliohjelman uudistaminen –hanke

Asettaminen

Ympäristöministeriö on asettanut tänään kansallisen kemikaaliohjelman uudistaminen – hankkeen ja ohjausryhmän seuraamaan ja ohjaamaan hanketta.

Hankkeessa valmistellaan uusi kansallinen kemikaaliohjelma vuosina 2006-2020 toimineen kansallinen vaarallisia kemikaaleja koskevan ohjelman jatkoksi.

Hankkeen kesto ja ohjausryhmän toimikausi

22.4.2021-31.12.2021

Hankkeen tausta

Suomessa on laadittu kansallinen kemikaaliohjelma vuonna 2006. Ohjelman tavoite, kemikaalit eivät aiheuta merkittäviä terveys- ja ympäristöhaittoja Suomessa vuonna 2020, on yhdenmukainen Johannesburgin kestävän kehityksen tavoitteen sekä kansainvälisen kemikaalien hallinnan strategian kanssa. Ohjelmasta on tehty kaksi arviointia ja sitä on päivitetty vuosina 2012 ja 2017. Ohjelman tavoitteena on edistää ja kehittää kemikaalien riskinhallintaa.

Nykyisen kemikaaliohjelman tavoite on asetettu vuoteen 2020, minkä lisäksi toimintaympäristössä on tapahtunut ja tapahtumassa muutoksia, joiden vuoksi kansallinen kemikaaliohjelma on tarpeen uudistaa.

Kansainvälisen Agenda 2030 kestävän kehityksen toimintaohjelman kemikaaleihin liittyvät tavoitteet ovat päättymässä 2020 ja niiden päivittäminen on ajankohtaista. Meneillään on myös kansainvälisen kemikaalihallinnan strategian prosessi uudesta instrumentista vuoden 2020 jälkeen.

EU:ssa on julkaistu vihreän kehityksen ohjelma ja sen osana kiertotalouden toimintasuunnitelma, teollisuusstrategia ja kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia. Kiertotalouden toimintasuunnitelmassa keskeiset haitattomat materiaalikierrot, tuotteista palveluihin -konsepti sekä safe-by-design -tuotesuunnittelu ovat relevantteja Suomen kemikaaliohjelman suuntaamisessa. Kemikaalistrategiassa on kunnianhimoiset tavoitteet terveyden ja ympäristön suojelemiseksi kemikaaleilta, innovaatioiden edistämiseksi, tietopohjan vahvistamiseksi sekä globaalille kemikaalien hallinnalle. Myös tuote-kemikaali-jätelainsäädäntöjen rajapinnan yhdenmukaistaminen on huomioitu kemikaalistrategiassa. EU:n kemikaaliasetusten (REACH ja CLP) siirtymäajat ovat umpeutuneet ja asetusten toimeenpano on vakiintunut, mutta osana kemikaalistrategiaa näihin ehdotetaan kohdennettuja muutoksia.

Myös eräillä muilla Euroopan komission aloitteilla, kuten Pellolta pöytään –strategia ja biodiversiteettistrategia, on liittymäpinta kemikaaleihin. Maailmanlaajuinen COVID-19 pandemia, sen rajoitustoimet ja talouden elpymis- ja palautumissuunnitelmat ovat herättäneet uuden tyyppisiä huomioita mm. kriittisten kemikaalien saatavuudesta.

Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä halutaan vahvistaa ja tällä on vaikutuksia myös kemikaaliohjelmaan.

Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on valmistella uusi kansallinen kemikaaliohjelma. Kunnianhimoisen kansallisen kemikaaliohjelman avulla varmistetaan ja edelleen edistetään terveyden ja ympäristön suojelua. Hankkeen avulla varmistetaan myös kemikaaliohjelman sijoittuminen oikealla tavalla muiden kansallisten ohjelmien työhön kuten kiertotalouden strategiseen edistämishjelmaan sekä muovitiekarttatyöhön.

Hankkeen organisointi

Kansallisen kemikaaliohjelman valmistelussa tarvitaan laaja-alaista sidosryhmätyötä ministeriöiden, virastojen, tutkimuslaitosten, elinkeinoelämän sekä kansalaisjärjestöjen kanssa. Tämä toteutetaan hyödyntämällä jo olemassa olevia ryhmiä; valtioneuvoston asettamaa kemikaalineuvottelukuntaa sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston perustamaa (Tukes) tutkimuslaitosten ja kemikaaliasioista vastaavien viranomaisten välistä ns. riskiryhmää. Näiden lisäksi kemikaaliohjelman laatimista tukemaan on koottu osana ympäristöministeriön tietotuen tutkijayhteistyön kokeiluja monitieteinen tutkijaryhmä. Lisäämällä vuorovaikutteista tutkijayhteistyötä valmistelun ja päätöksenteon osana pyritään lisäämään vuoropuhelua valmistelijoiden ja tiedeyhteisön välillä sekä parantamaan valmistelun ja päätöksenteon laatua. Nämä kolme ryhmää kattavat kemikaaliohjelman kannalta olennaiset sidosryhmät. Ohjelmatyön pohjustamiseksi on pidetty sidosryhmien kanssa kahdeksan työpajaa.

Uudistamistyötä ohjaamaan asetetaan kemikaaliasioiden kannalta keskeisistä ministeriöistä (YM, STM, MMM, TEM) sekä turvallisuus- ja kemikaalivirastosta koostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän tehtävänä on seurata ja ohjata hankkeen edistymistä.

Sidosryhmätyöskentelyn sujuvuuden varmistamiseksi ohjelman kirjoitustyöhön on valittu asiantuntijat, jotka toimivat myös ohjausryhmän asiantuntijasihteereinä. Koordinointivastuu työstä on ympäristöministeriöllä (ympäristönsuojeluosaston materiaalitalousyksikkö).

Ohjelmatyön organisointi on esitetty kaaviona liitteessä 1.

Kemikaaliohjelmaluonnos esitellään ilmasto- ja energiapoliittiselle ministerityöryhmälle ennen lausunnoille lähettämistä. Ohjelma viimeistellään lausuntokierroksen jälkeen.

Ohjausryhmä

Ohjausryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja	Ylijohtaja Leena Ylä-Mononen, YM
Varapuheenjohtaja	Johtaja Jari Keinänen, STM
Jäsenet (varajäsenet)	Neuvotteleva virkamies Hanna Korhonen, STM
	Eritysisiantuntija Sari Tasa, (neuvotteleva virkamies Erja Hagerlund), TEM
	Maatalousylitarkastaja Tove Jern, (johtava asiantuntija Elina Pahkala) MMM
	Johtaja Tiina Putkonen, Tukes
Pääsihteeri	Neuvotteleva virkamies Hinni Papponen, YM
Asiantuntijasihteerit	Tutkija Heidi Ahkola, SYKE
	Tutkija Jani Häkkinen, SYKE

Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kustannukset maksetaan ympäristöministeriön toimintamenoista momentilta 35010107.

Ohjausryhmä tekee työnsä ilman erillistä korvausta. Matkakuluja ei makseta.

Kansliapäällikkö

Juhani Damski

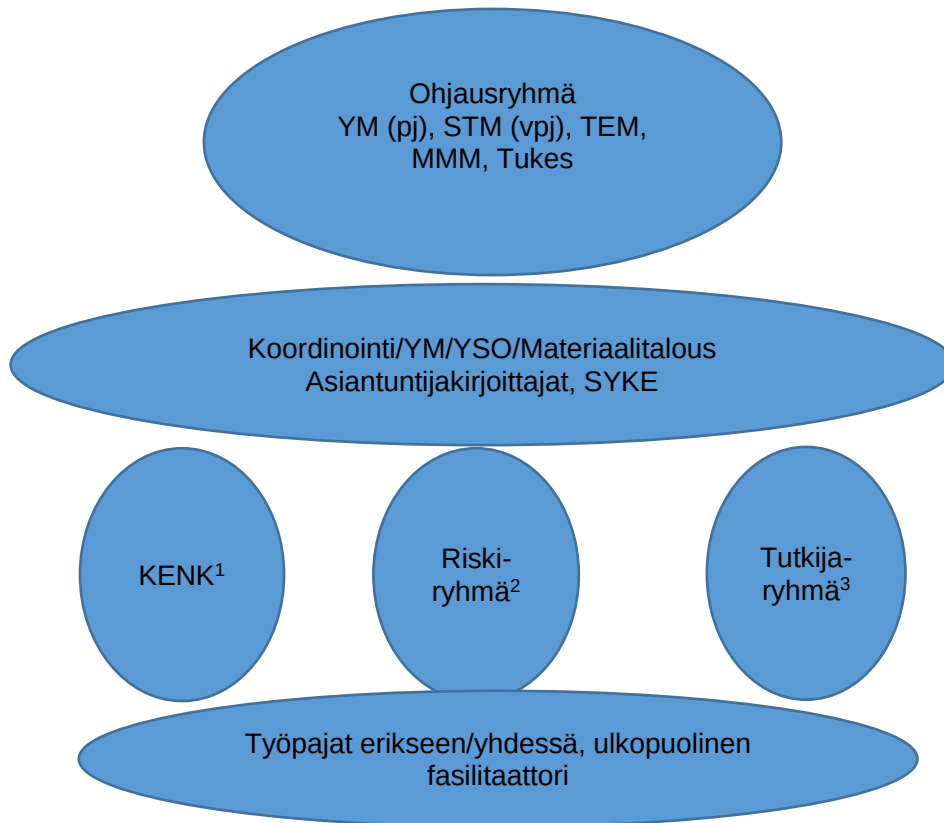
Ympäristöneuvos

Anna-Maija Pajukallio

JAKELU	Asettamispäätöksessä mainitut
TIEDOKSI	Sosiaali- ja terveysministeriö
	Työ- ja elinkeinoministeriö
	Maa- ja metsätalousministeriö
	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
	Kemikaalineuvottelukunta
	Riskiryhmä
	Tutkijaryhmä

Liite 1 Kemikaaliohjelman työn organisointi

¹**KENK** eli kemikaalineuvottelukunta, valtioneuvosto nimennyt toimikaudelle 1.9.2020-31.8.2023
<https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f806d2476>:

STM, YM, SM, TEM, LVM, MMM, PLM, THL, TTL, Tukes, Syke, Tulli, Kemianteollisuus, Kaupan liitto, Teollisuusliitto, lisäksi Teknologiateollisuus, Teknokemian yhdistys, SLL, Kuluttajaliitto

²**Riskiryhmä**, Tukes asettanut toimikaudeksi 1.4.2020-31.12.2022: Tukes, AVI, ELY, Luke, Fimea, Ruokavirasto, Syke, THL, TTL, Tulli, Valvira

³**Tutkijaryhmä**, tutkijayhteistyön valmistelu on osa ympäristöministeriön tietotuen kokeiluja